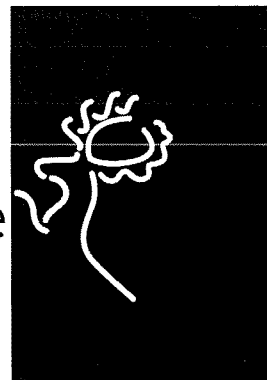

Gemeente Hellendoorn

Nota

Voor burgemeester en wethouders
Nummer: 16INT00516

Datum vergadering:
Nota openbaar:

02 FEB. 2016

► **Onderwerp: Compensatie ouderbijdrage 2015**

Advies:

1. De door ouders uit onze gemeente betaalde of verschuldigde ouderbijdrage over 2015 voor rekening van de gemeente Hellendoorn laten komen.
2. Per jeugdige, van in totaal 37 jeugdigen, voor wiens ouder(s) het Centraal Administratie Kantoor (CAK) daadwerkelijk een ouderbijdrage heeft vastgesteld en geïnd, aan het CAK doorgegeven dat hun jeugdhulp met ingang van 1 januari 2015 wordt ingetrokken en ouder(s) hierover informeren door middel van een brief.
3. De gegevens van overige jeugdigen uit onze gemeente, die in 2015 jeugdhulp met verblijf hebben ontvangen, niet (meer) aan het CAK doorgegeven en ouders die eerder door middel van een beschikking te horen hebben gekregen dat zij een ouderbijdrage moeten gaan betalen, op de hoogte brengen van dit gewijzigde standpunt.

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft naar aanleiding van een landelijk onderzoek op 13 november 2015 laten weten dat de ouderbijdrage in de jeugdhulp wordt afgeschaft per 1 januari 2016. Het landelijke onderzoek laat zien dat de regeling niet voldoende werkt. De Jeugdwet wordt op dit punt herzien met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2016. Vanuit rijkswege worden ouders die in 2015 een ouderbijdrage op grond van de Jeugdwet hebben betaald, niet gecompenseerd. Nu dat de uitkomst van het landelijke onderzoek bekend is, is een heroverweging op de eerdere oproep van de fracties van de ChristenUnie en GroenLinks ten aanzien van de ouderbijdrage op zijn plaats. Voorgesteld wordt om de door ouders uit onze gemeente betaalde of verschuldigde ouderbijdrage over 2015 voor rekening van de gemeente Hellendoorn te laten komen.

Aanleiding:

Op 10 maart 2015 heeft uw college het standpunt ingenomen om, vanwege haar wettelijke verplichting uit de Jeugdwet, gegevens door te (blijven) geven aan het Centraal Administratie Kantoor (CAK) dat jeugdhulp met verblijf is ingezet. Dit in reactie op een oproep van de gemeenteraadsfracties van de ChristenUnie en GroenLinks van 10 februari 2015. De landelijke politieke discussie over dit onderwerp in de eerste maanden van 2015 maakte dat verschillende grote gemeenten zoals Rotterdam, Den Haag en Amsterdam hebben geweigerd dit onderdeel van de Jeugdwet uit te voeren. De ophef leidde tot een debat in de Tweede Kamer en Staatssecretaris van Rijn heeft toegezegd een onderzoek in te stellen naar de hardheidsclausule en naar de kosteneffectiviteit van de ouderbijdrage over de hele breedte van de jeugdzorg.

In het collegebesluit van 10 maart 2015 is de overweging opgenomen dat het doorgeven van gegevens aan het CAK inwoners voor dit moment duidelijkheid geeft. Er is gesteld dat wanneer we gedurende het landelijke onderzoek geen gegevens aanleveren aan het CAK, ouders kunnen worden geconfronteerd met een nabetaling, wanneer later blijkt dat de regeling op grond van de resultaten van het landelijke onderzoek ongewijzigd blijft. Betalen ouders voorlopig wel een ouderbijdrage, dan kan dit bij een wijziging van de regeling leiden tot een terugbetaling van de al betaalde ouderbijdragen. Zo krijgen ouders voor de korte termijn een eerlijk beeld van hun financiële situatie en kunnen ze eventuele financiële tegenvallers op de langere termijn voorkomen.

Het landelijke onderzoek naar de ouderbijdrage is inmiddels afgerond en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft naar aanleiding hiervan op 13 november 2015 laten weten dat de ouderbijdrage in de jeugdhulp wordt afgeschaft per 1 januari 2016. Het landelijke onderzoek laat zien dat de regeling niet voldoende werkt. De Tweede Kamer heeft Staatssecretaris van Rijn op basis van het onderzoek verzocht om in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de regeling nader te bezien.

De conclusie uit dit overleg is dat de Jeugdwet met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2016 wordt herzien op dit punt. Ook gaat Van Rijn gemeenten vanaf 2016 financieel compenseren voor de circa 26 miljoen euro die hiermee gemoeid is. Vanuit rijkswege worden ouders die in 2015 een ouderbijdrage op grond van de Jeugdwet hebben betaald, niet gecompenseerd. De gemeenteraad is op 8 december 2015 bij brief geïnformeerd over de uitkomsten van het landelijke onderzoek (15UIT14524).

Bij de overweging in het collegebesluit van 10 maart 2015 is geen rekening gehouden met het scenario dat zich nu voordoet, namelijk dat het Rijk de regeling ouderbijdrage wel onhoudbaar vindt, maar niet met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2015 aanpast. Nu dat de uitkomst van het landelijke onderzoek bekend is, is een heroverweging op de eerdere oproep van de fracties van de ChristenUnie en GroenLinks ten aanzien van de ouderbijdrage op zijn plaats.

Het CAK heeft een ouderbijdrage vastgesteld voor en geïnd bij 37 gezinnen in onze gemeente. In totaal gaat het om een bedrag van € 36.005,38¹. In 22 van die 37 situaties is er sprake van 24-uurs zorg en is door ouder(s) een jaarbedrag van € 1.249,92 of € 1.590,72 betaald.

Daarnaast zijn er nog eens 42 gezinnen uit onze gemeente, waarbij in de beschikking aan ouder(s) is gemeld dat zij verplicht zijn een ouderbijdrage te betalen, maar waarvan de gegevens nog niet waren doorgegeven aan het CAK in december 2015. Dit betreft vooral jeugdigen aan wie dagbesteding of dagopvang is toegekend. Het totaal bedrag hiervan is, op grond van de op dit moment bij ons bekende gegevens, € 4.840,92². De vertraging in het doorgeven is te verklaren door de grote hoeveelheid aan taken bij de financiële administratie afgelopen najaar, waarbij andere prioriteiten zijn gesteld. Na het bekend worden van de uitkomsten van het landelijke onderzoek, is hier geen uitvoering meer aan gegeven.

Tenslotte is er nog een groep waarbij de verwijzing naar jeugdhulp via een gecertificeerde instelling (bijvoorbeeld de gezinsvoogd) of een arts is gegaan. Voor deze groep hebben wij, conform onze verordening jeugdhulp, geen beschikking afgegeven. Hier zullen ook situaties tussen zitten waarbij er jeugdhulp met verblijf is ingezet. Op dit moment is echter nog niet in beeld om hoeveel en welke jeugdigen het precies gaat. Dit komt mede omdat de jeugdhulpaanbieders, vanwege privacyregelgeving, pas zeer laat in 2015 relevante cliënt- en zorggegevens met ons hebben gedeeld. Ouders voor wie dit van toepassing is, zijn dan ook nog niet geïnformeerd over de verplichting om een ouderbijdrage te betalen.

Relevante eerdere besluiten:

Op 10 maart 2015 (15INT00885) heeft uw college besloten om het standpunt in te nemen om aan het Centraal Administratie Kantoor (CAK) te blijven doorgeven dat jeugdhulp met verblijf is ingezet ten behoeve van een jeugdige, aangezien dit een wettelijke verplichting is.

¹ Dit betreft een eigen berekening, de definitieve berekening van het CAK kan hier nog licht van afwijken.

² Zie voetnoot 1.

Doelstelling:

Antwoord geven op de vraag of we als gemeente Hellendoorn, gezien de uitkomsten van het landelijke onderzoek, de door ouders uit onze gemeente betaalde of verschuldigde ouderbijdrage kosten over 2015 voor onze rekening moeten nemen.

Oplossing en effecten:

Voorgesteld wordt om de door ouders uit onze gemeente betaalde of verschuldigde ouderbijdrage over 2015 voor rekening van de gemeente Hellendoorn te laten komen.

De belangrijkste redenen voor dit voorstel zijn:

1) Besparingsmotief ontbreekt

De meest opvallende conclusie van het landelijke onderzoek is dat het besparingsmotief, dat als reden voor de ouderbijdrage uit de Jeugdwet geldt, in de praktijk niet op gaat. In de praktijk blijkt dat de extra kosten die ouders in die situaties moeten maken voor hun kinderen, niet opwegen tegen de besparing. In de meest voorkomende leeftijdsgroepen, namelijk die van kinderen tussen de vijf en elf jaar en tussen de twaalf en twintig jaar valt het gemiddelde besparingsmotief zelfs negatief uit, waarbij ouders netto meer kosten maken als het kind jeugdhulp met verblijf ontvangt, dan als het kind thuis woont.

2) Gelijkheidsbeginsel

In zo'n 100 gemeenten, waaronder omliggende gemeenten als Almelo, Hengelo en Enschede is het doorgeven van gegevens aan het CAK opgeschort gedurende het landelijke onderzoek. In een eerder stadium hebben wij daar niet voor gekozen, omdat wij aan onze wettelijke verplichting wilden voldoen en ouders niet achteraf met een eventuele factuur wilden confronteren. Gezien de uitkomst van het onderzoek gaan de genoemde gemeenten niet achteraf alsnog gegevens doorgeven aan het CAK. Dit betekent dat ouders daar voor dezelfde jeugdhulp met verblijf in 2015 geen ouderbijdrage hoeven te betalen. Om ouders uit onze gemeente in een gelijke positie te brengen met ouders uit onder andere de genoemde gemeenten, is de enige mogelijkheid om de betaalde ouderbijdragen terug te betalen en de verschuldigde ouderbijdragen kwijt te schelden.

3) Geen gevolgen voor niet naleving van de wet

Het Ministerie van VWS heeft, na het bekend worden van de uitkomst van het landelijke onderzoek, laten weten niet te gaan handhaven, wanneer de wettelijke taak niet door gemeenten wordt uitgevoerd.

De volgende manier van handelen wordt voorgesteld:

Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen de volgende drie groepen ouders:

- Groep 1 – ouder(s) waarvoor het CAK daadwerkelijk een ouderbijdrage heeft vastgesteld en geïnd (dit gaat om 37 situaties, opgenomen op een limitatieve lijst, welke bekend is bij de daarvoor aangewezen uitvoerend medewerkers).
- Groep 2 – ouder(s) wiens kinderen jeugdhulp met verblijf toegekend hebben gekregen en aan wie in een beschikking is meegedeeld dat zij een ouderbijdrage moeten betalen voor de ontvangen hulp in 2015, maar wiens gegevens niet zijn doorgegeven aan het CAK.
- Groep 3 – ouder(s) wiens kinderen zijn verwezen naar jeugdhulp met verblijf, zonder beschikking van de gemeente.

Groep 1

Het verschuldigd zijn van de ouderbijdrage vloeit wettelijk voort uit de toekenning van jeugdhulp met verblijf. Dit betekent dat wij geen aparte beschikking voor de ouderbijdrage afgeven. Het besluit dat door ons is genomen, is het verlenen van jeugdhulp met verblijf. Deze beschikking kunnen wij niet herzien of intrekken, omdat de jeugdige dan ook zijn aanspraak op jeugdhulp met verblijf verliest en dat is niet de bedoeling. Betreffende ouder(s) worden dan ook op de hoogte gebracht van dit collegebesluit door middel van een informerende brief. De beschikking voor het verlenen van de jeugdhulp blijft daarmee geldig.

Met het CAK is gesproken over een praktische oplossing voor het terugbetalen van de reeds geïnde ouderbijdragen. Het CAK heeft namelijk een rechtsgrond nodig op basis waarvan zij een correctiefactuur kunnen sturen. Besproken is of zij voor dit doel de hardheidsclausule kunnen toepassen. Zij geven aan 'de hardheidsclausule voor dit doel niet te kunnen misbruiken'. Ook dit collegebesluit biedt hen niet voldoende rechtsgrond. Daarom wordt voorgesteld om per jeugdige, van in totaal 37 jeugdigen, via de daarvoor bedoelde webapplicatie van het CAK, door te geven dat zijn of haar jeugdhulp met ingang van 1 januari 2015 wordt ingetrokken. In werkelijkheid wordt de jeugdhulp van deze jeugdigen uiteraard niet ingetrokken, maar enkel op deze manier kan het CAK overgaan tot terugbetaling. Er wordt geen wettelijke rente uitbetaald.

In de informerende brief aan de ouder(s) wordt specifiek uitgelegd dat zij van het CAK een correctie beschikking/factuur ontvangen, waarbij het lijkt dat de jeugdhulp met terugwerkende kracht is ingetrokken, maar dat dit niet het geval is.

Groep 2

Betreffende ouder(s) worden op de hoogte gebracht van dit collegebesluit door middel van een informerende brief. Voor deze ouders geldt dat niet (meer) aan het CAK wordt doorgegeven dat er ten behoeve van een of meer van hun kinderen jeugdhulp met verblijf is toegekend. Als gevolg hiervan hoeven zij geen ouderbijdrage (meer) te betalen.

Groep 3

Voor deze ouders geldt dat niet (meer) aan het CAK wordt doorgegeven dat er ten behoeve van een of meer van hun kinderen jeugdhulp met verblijf is toegekend. Als gevolg hiervan hoeven zij geen ouderbijdrage (meer) te betalen. Omdat deze groep niet volledig bekend is en zij ook geen beschikking van ons heeft ontvangen, worden zij niet met een persoonlijke brief geïnformeerd. Wel wordt voorgesteld om te publiceren over dit besluit (bijvoorbeeld in Hellendoorn Journaal en op de gemeentelijke website), zodat alle inwoners kennis kunnen nemen van het gewijzigde standpunt rond de ouderbijdrage.

Planning:

- Behandeling van het collegevoorstel op 2 februari 2016.
- Na besluitvorming van het college ouders (groep 1 en 2) hier zo snel mogelijk over informeren door middel van een persoonlijke brief (week van 8 tot en met 12 februari 2016) en tevens een persbericht naar buiten brengen.
- Per jeugdige, van in totaal 37 jeugdigen, via de daarvoor bedoelde webapplicatie van het CAK, doorgeven dat zijn of haar jeugdhulp met ingang van 1 januari 2015 wordt ingetrokken (weken van 15 tot en met 26 februari 2016).
- Versturen van correctie beschikking/factuur aan betreffende ouder(s) door CAK.
- Terugbetaling aan ouder(s) door CAK.

De laatste twee acties voert het CAK uit. De gemiddelde doorlooptijd daarvan is twee maanden.

Financiële consequenties:

Het gaat om terugbetaling aan inwoners van een bedrag van € 36.005,38 van reeds opgelegde en geïnde ouderbijdragen. De hiervan al door het CAK aan ons als gemeente afgedragen ouderbijdragen, worden door het CAK op ons teruggevorderd.

Daarnaast is sprake van een geschatte € 4.840,92 aan niet opgelegde ouderbijdragen en dus gemiste opbrengsten. Waarschijnlijk is dit bedrag nog wel wat hoger, maar omdat de jeugdigen die vallen onder groep 3 niet volledig in beeld zijn, is er geen reële inschatting van de niet opgelegde ouderbijdragen te maken.

In de gemeentebegroting 2015, die gebaseerd is op een rondrekening die in Twents verband is gemaakt, is geen rekening gehouden met een opbrengst uit ouderbijdragen. Dit voorstel blijft binnen de financiële kaders van het sociale domein.

Personele consequenties:

N.v.t.

Juridische consequenties:

De voorgestelde handelswijze is in strijd met de wettelijke verplichting uit de Jeugdwet (artikel 8.2.3 lid 2 Jeugdwet). Het Ministerie van VWS heeft laten weten niet te handhaven, wanneer deze wettelijke taak niet door gemeenten wordt uitgevoerd.

Informatisering / Automatisering:

N.v.t.

Burger- en overheidsparticipatie:

N.v.t.

Communicatie:

Na besluitvorming van het college betrokken ouders (groep 1 en 2) zo snel mogelijk (week van 8 tot en met 12 februari) informeren door middel van een persoonlijke brief en tevens een persbericht naar buiten brengen.

De raadscommissie Samenlevingszaken en de Wmo raad in kennis stellen van dit besluit.